USNESENÍ

Vrchní soud v Olomouci projednal v neveřejném zasedání konaném dne 14. února 2024 odvolání **obžalovaného Jaroslava A.,** narozeného xxx ve xxx, trvale bytem xxx, proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci, ze dne 16. 11. 2023, č. j. 28 T 7/2023-8734, a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř. se napadený rozsudek z podnětu odvolání obžalovaného Jaroslava A. zrušuje.

Podle § 259 odst. 1 tr. ř. se věc vrací soudu prvního stupně.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci, ze dne 16. 11. 2023, č. j. 28 T 7/2023-8734, byl obžalovaný Jaroslav A. uznán vinným zločinem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, spáchaný formou účastenství podle § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku, jehož se měl dopustit tím, že se od přesně neurčené doby podzimu 2011 nejméně do 12. 7. 2012 v Olomouci, Frýdku-Místku i jinde podílel na plánování a přípravách obchodu s minerálními oleji a dále navazování kontaktů mezi níže uvedenými odsouzenými, a to za účelem úmyslného zkrácení daně z přidané hodnoty a spotřební daně, kterého se dopustili odsouzený Petr K., nar. xxx, trvale bytem xxx, odsouzený Zdeněk K., nar. xxx, trvale bytem xxx jako jednatel obchodní korporace KATOS, spol. s r.o., se sídlem Vyšehradská 1349/2, Praha 2 - Nové Město, IČ: 48393045 (dále jen Katos), odsouzený Radovan B., nar. xxx, trvale bytem xxx, jednatel obchodní korporace CHATHOUSE s.r.o. se sídlem Na Folimance 2154/17, 120 00 Praha 2, IČ: 26784807, (dále jen Chathouse) a odsouzená obchodní korporace KATOS, spol. s r.o., jednáním podrobně popsaným po body 1) a 2) výroku rozsudku, čímž byla Česká republika zkrácena na spotřební dani o částku ve výši nejméně 20 145 850 Kč a na dani z přidané hodnoty o částku nejméně 3 044 787 Kč, kdy k této trestné činnosti napomáhal Jaroslav A. konkrétně tím, že po předchozí domluvě s Petrem K. předestřel Zdeňku K. možnost výdělku prostřednictvím krácení DPH a spotřební daně při dovozu minerálních olejů a jejich následném prodeji v tuzemsku, následně sjednal schůzku Petra K. a Zdeňka K. v přesně nezjištěném období podzimu 2011 ve Frýdku-Místku, kde spolu všichni jmenovaní projednali podmínky, za nichž by bylo možné ve věci postupovat, následně, poté co Zdeněk K. sdělil, že bude minerální olej dále distribuovat, ovšem za podmínky, že ho jeho společnosti bude dodávat tuzemská společnost, po poradě s Petrem K. Jaroslav A. navrhl na tuto pozici prakticky bílého koně, Radovana B., o němž věděl, že má o snadný výdělek zájem, věc s ním projednal a zajistil jeho účast na schůzce v Opavě, která se konala v přesně nezjištěný den podzimu 2011 a jíž se účastnili mimo A. a B. i K. a K. a kde si domluvili detaily zapojení Radovana B., následně B. s K. doprovázel

dne 14. 11. 2011 do Prostějova, kde byl proveden převod obchodního podílu obchodní korporace CHATHOUSE na Radovana B., a to za účelem dalšího obchodování na pozici ztraceného obchodníka, dále Jaroslav A. pro potřeby obchodování doprovázel Zdeňka K. a Radovana B. do Polska, kde v bance ING B. za společnost CHATHOUSE a K. za společnost KATOS založili bankovní účty k nimž obdrželi tokeny pro jejich ovládání prostřednictvím internetu, načež nejméně token od společnosti CHATHOUSE s.r.o. A. spolu s K. předali Petru K., účastnil se jednání na stáčišti v Mostkovicích, nejméně občasnou dopravou obsluhy stáčiště a účetní obchodní korporace KATOS Jany M. se podílel na zajištění chodu stáčiště i celého obchodu, zajišťoval komunikaci Zdeňka K. s Petrem K., předával peněžní odměny Radovanu B. a dále dojednával zřízení nového obchodu spočívajícího v dovozu minerálních olejů ze SRN, když se se Zdeňkem K. účastnil jednání o pronájmu a chodu stáčiště v Praze - Letňanech, a to za účelem zajištění hladkého chodu celého plánovaného obchodu s barveným topným olejem dodávaným ze SRN i v době svého výkonu trestu odnětí svobody, tedy po 12. 7. 2012. Za to mu byl uložen podle § 240 odst. 3 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání 6 let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou.

2. Rozsudek soudu prvního stupně nenabyl právní moci, neboť proti němu podal odvolání obžalovaný. V písemně zpracovaném opravném prostředku se obžalovaný prostřednictvím své obhájkyně zaměřil zejména na otázku naplnění subjektivní stránky trestného činu, jež je mu nalézacím soudem přisuzován. S odkazem na platnou judikaturu vymezující podmínky trestnosti účastníka trestného činu namítl, že skutkové okolnosti rozhodně nesvědčí o tom, že by o páchání trestného činu jiných osob věděl, natož o tom, že se na takové trestné činnosti úmyslně podílel. V tomto směru vytknul nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, neboť krajský soud pouze odkázal na výpovědi určitých svědků bez toho, aby zřetelně popsal, jakými konkrétními tvrzeními jsou skutkové okolnosti vyjádřené ve výroku o vině prokazovány. Dle mínění obžalovaného soud prvního stupně nectil zásadu presumpce neviny, neboť byl od počátku přesvědčen o jeho vině, když důkazy, jež ho z trestné činnosti vyviňovaly, ignoroval, neprováděl nebo hodnotil účelově. Odkázal na výpovědi svědků B. a P., kteří v hlavním líčení rozhodně nepotvrdili jeho zapojení do trestné činnosti. Výpověď svědka K. obžalovaný označil za nevěrohodnou, neboť je proti němu svědek zaujatý, což ostatně potvrdil i v hlavním líčení. Tento svědek si zřejmě ve výkonu trestu vyfabuloval vlastní verzi skutkového stavu tak, že šlo o jakési spiknutí proti jeho osobě. K otázce věrohodnosti svědka K. obžalovaný připomněl i jeho odsouzení za úvěrový podvod spočívající v tom, že svědek obžalovanému vystavil nepravdivé potvrzení o jeho příjmech, což ale svědek popíral s odkazem na chybu účetní a neváhal skutkový stav v této věci dezinterpretovat a ohýbat ku svému prospěchu. Obžalovaný dále zdůraznil, že není jeho povinností prokazovat svoji nevinu, ale je na orgánech trestního řízení, aby nadevší pochybnost obžalovanému vinu prokázaly. Pro srovnání poukázal na odůvodnění rozsudku pod sp. zn. 29 T 13/2014 ve věci hlavních pachatelů, v němž rozhodující soud detailně popsal, jaké konkrétní důkazy jednotlivé obžalované ze spáchání trestné činnosti usvědčují. Oproti takto detailně prokázané vině hlavních pachatelů se obžalovanému jeví pouhé konstatování jeho viny jako nedostatečné a nepřezkoumatelné. Dále zmínil postavení tehdy obžalované Jany M. v původním řízení, která byla podané obžaloby zproštěna, ačkoliv se jednotlivých dílčích činností kladených jí za vinu dopustila, neboť tehdy rozhodující soud řádně zhodnotil všechny okolnosti i z hlediska naplnění subjektivní stránky trestného činu.

3. V další části opravného prostředku obžalovaný namítl vady řízení spočívající jednak v porušení ustanovení zákona, jež mají zabezpečit objasnění věci a dále ve změně rozhodujícího senátu. Konkrétně se jedná o nesprávný postup krajského soudu, který svědkům K. a M. přiznal právo odepřít výpověď ve smyslu § 100 odst. 2 tr. ř., ačkoliv v jejich případě již bylo o jejich vině pravomocně rozhodnuto. V souladu se zásadou

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Jakobová.

ne bis in idem již ani jednomu z nich nemohlo hrozit nebezpečí trestního stíhání, takže tito svědci, jež mohli obhajobu obžalovaného potvrdit, nebyli oprávněni výpověď odepřít. Další vadu řízení obžalovaný spatřuje v tom, že nalézací soud započal hlavní líčení i s náhradní přísedící, která však při pokračování v odročeném hlavním líčení nahradila původně ustanovenou přísedící bez sdělení vážného důvodu, což mohlo zasáhnout do ústavně zaručených práv obžalovaného na nezměnitelnost senátu. V podaném odvolání obžalovaný také podotknul, že v rámci přezkumu napadeného rozsudku nelze vycházet pouze z písemného vyhotovení protokolu o hlavním líčení, který je neúplný a věrně nezachycuje jednání před soudem, ale naopak podává nepřesné vyjádření vyslýchaných osob.

4. Poslední úsek svého odvolání obžalovaný zaměřil proti výroku o trestu s tím, že mu tento byl uložen ve stejné výměře, jako u pachatelů hlavních, kteří se přímo podíleli na páchání trestné činnosti, ačkoliv role obžalovaného vyjádřená v popisu skutku je v porovnání s nimi zanedbatelná, když fakticky téměř nepřispěla k dokonání spáchaného zločinu. Krajskému soudu dále vytknul, že se nijak nezabýval možností snížení výměry trestu pod dolní hranicí trestní sazby podle § 58 odst. 6 tr. zákoníku, jakož i to, že mu k tíži přičetl způsob jeho obhajoby a dále odsouzení za předchozí trestnou činnost naprosto odlišného charakteru. Dobu, která od spáchaného jednání uplynula, zohlednil nalézací soud pouze formálně. V souvislosti s výměrou trestu obžalovaný upozornil také na svůj vysoký věk. Dle přesvědčení obžalovaného tak uložený trest z hlediska jeho účelu nesplňuje zákonná kritéria stanovená pro ukládání trestních sankcí. Generální i individuální prevence bylo v jeho případě dosaženo již vykonáním trestu odnětí svobody, jež nastoupil v létě roku 2012 v jiné trestní věci. Dle přesvědčení obžalovaného mu jeho poměry ani nedovolují páchat další trestnou činnost, přičemž má dále za to, že za uplynuvší dobu prokázal vedení řádného života.

5. Závěrem tedy obžalovaný navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c), d) tr. ř. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání.

6. Věc byla předložena Vrchnímu soudu v Olomouci jako soudu odvolacímu v souladu s ustanovením § 252 tr. ř. Odvolací soud zjistil, že odvolání bylo podáno oprávněnou osobou podle § 246 odst. 1 písm. b) tr. ř., v zákonné lhůtě podle § 248 odst. 1 tr. ř., přičemž podané odvolání splňuje i náležitosti § 249 odst. 1, odst. 2 tr. ř. Odvolací soud tak neshledal podmínky pro rozhodnutí o zamítnutí či odmítnutí odvolání podle § 253 odst. 1, odst. 3 tr. ř.

7. Po přezkoumání věci odvolací soud shledal odvolání obžalovaného v podstatných bodech důvodným, neboť v řízení před soudem prvního stupně byla porušena ustanovení, jimiž se má zabezpečit objasnění věci, což mělo vliv na správnost a zákonnost přezkoumávané části rozsudku. Současně způsob, jakým soud prvního stupně přistoupil k odůvodnění napadeného rozsudku, zapříčinil jeho faktickou nepřezkoumatelnost, v důsledku čehož vznikly pochybnosti o správnosti jeho skutkových a právních závěrů, které je nutno prozatím označit za nejasné a neúplné. S ohledem na dále popsané vady dokazování bude také třeba pro objasnění věci podstatné důkazy před nalézacím soudem opakovat. Vzhledem k rozsahu a závažnosti zjištěných vad bylo odvolání obžalovaného projednáno v neveřejném zasedání ve smyslu § 263 odst. 1 písm. b) tr. ř.

8. V dané souvislosti je nicméně v úvodu třeba zmínit, že přípravné řízení žádnými závažnými procesními vadami uvedenými v § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř. netrpí, neboť byla plně respektována příslušná ustanovení trestního řádu, zejména ta, která se týkají zahájení trestního stíhání, řádného objasnění věci a dodržení práva obžalovaného na obhajobu. Obžalovaný měl od počátku řízení obhájkyni, která se zúčastňovala úkonů již v průběhu přípravného řízení. Také hlavní líčení před soudem prvního stupně probíhalo za osobní účasti obžalovaného, který tak v součinnosti se svou obhájkyní mohl reagovat na obvinění a také na důkazy, které byly prováděny. Ostatně takové vady řízení obžalovaný v podaném odvolání ani nenamítal.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Jakobová.

9. Byť se vrchní soud v níže rozvedených směrech ztotožnil s odvolací argumentací obžalovaného, na straně druhé všechny námitky uplatněné v podaném odvolání důvodnými neshledal.

10. K otázce oprávněnosti svědků M. a K. odepřít s odkazem na ustanovení § 100 odst. 2 tr. ř. svědeckou výpověď, odvolací soud připomíná, že rozsudkem Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci, ze dne 31. 10. 2019, č. j. 29 T 13/2014-9242, ve znění rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 1. 2021, č. j. 4 To 28/2020-9504, byl svědek Petr K. uznán vinným zločinem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku, a to na stejném skutkovém základě, na kterém je postaven napadený rozsudek. Svědkyně Jana M. byla stejným rozsudkem podané obžaloby zproštěna. Oprávněnost osob, o jejichž vině již bylo pravomocně rozhodnuto, odepřít svědeckou výpověď z důvodu nebezpečí z dalšího trestního stíhání v téže věci, byla opakovaně předmětem rozhodování i Ústavního soudu. Ten např. v rozhodnutí pod sp. zn. III. ÚS 26/03 konstatoval, že donucování svědka k výpovědi s odvoláním na nepřípustnost jeho opětovného trestního stíhání pro překážku rei iudicatae neobstojí. Výpověď svědka i za uvedených okolností může totiž přinést informace o důkazech, jež by byly s to založit nové právní posouzení předchozí věci, a založit tak důvod k obnově řízení v neprospěch obviněného v již skončeném řízení. Zásada ne bis in idem by tudíž, vzhledem k možnosti obnovy řízení, nemluvě pak o možném sebeobvinění ve věci odlišné, nevytvořila bariéru k zákazu donucování k sebeobvinění dle čl. 37 odst. 1 Listiny (sp. zn. IV. ÚS 591/14). Oba dříve zmínění svědci tak byli oprávněni svědeckou výpověď odepřít. Námitka obžalovaného tak v tomto ohledu není důvodná, přičemž odvolací soud nadto konstatuje, že přípisem ze dne 1. 11. 2023 obhájkyně obžalovaného krajskému soudu sdělila, že obžalovaný na výslechu svědkyně M. netrvá (č. l. 8723). Z protokolu o hlavním líčení konaném dne 16. 11. 2023 se dále podává, že svědek K. nejprve odepřel spontánně vypovídat, což i obhájkyně obžalovaného zcela akceptovala. Na její žádost se však svědek rozhodl vypovídat na položené otázky, nicméně po zodpovězení otázek předsedy senátu již ani státní zástupce ani obhájkyně na svědka žádné dotazy nevznesli. Za tohoto stavu věci tedy odvolacímu soudu není zřejmé, v čem konkrétně obžalovaný spatřuje porušení svého práva na spravedlivý proces.

11. Zapojení náhradního soudce do rozhodování soudního senátu stanoví § 197 odst. 1, odst. 2 tr. ř. tak, že bude-li hlavní líčení podle očekávání trvat delší dobu, zařídí předseda senátu, aby se ho zúčastnil jeden nebo dva soudci nebo přísedící náhradní. Náhradní soudce nebo přísedící má při hlavním líčení postavení člena senátu. Porady a hlasování se však zúčastní jen v tom případě, je-li přibrán na místo soudce nebo přísedícího, kterému zabránila nějaká překážka v další účasti na hlavním líčení. Soudce nebo přísedící, za něhož nastoupil náhradní soudce nebo přísedící, se hlavního líčení dále již nezúčastní. Z pohledu těchto zásad je možno konstatovat, že pro postup spočívající v přibrání náhradního soudce přísedícího nestanoví zákon žádnou procesní formu, neboť jde o opatření organizačního charakteru, které se faktickým způsobem projeví pouze v protokolu o hlavním líčení, kde místo původního soudce či přísedícího zaujme na základě konkrétních okolností, jež aktuálně brání původnímu soudci být úkonům přítomen, soudce náhradní. Není tedy o takovém postupu třeba vydávat žádné rozhodnutí. Předseda senátu krajského soudu v projednávané věci vzhledem k předpokladu délky a složitosti řízení k hlavnímu líčení konanému dne 2. 10. 2023 zajistil účast náhradní přísedící. Pokud pak u dalšího hlavního líčení náhradní přísedící Irena D. nahradila přísedící Mgr. Kateřinu Čapkovou, jde pouze o organizační opatření vyplývající ze zákonného důvodu, že soudci „zabránila nějaká překážka v další účasti na hlavním líčení“. Zkoumání, zda-li touto překážkou bylo pracovní zaneprázdnění původní soudkyně přísedící, či jiné osobní důvody, nepovažuje odvolací soud za podstatné. Organizační postup přípravy hlavního líčení a jeho průběhu byl plně v kompetenci předsedy senátu, v důsledku čehož odvolací soud neshledal žádné konkrétní důvody, jež by mohly vést

ke zpochybnění řádného zákonného postupu soudu, např. ve formě jakékoliv účelové změny senátu apod. Ostatně obžalovaný ani žádný konkrétní poznatek, který by naznačoval účelovost postupu předsedy senátu, v podaném odvolání nezmínil.

12. Vrchní soud však shledal důvodnou námitku obžalovaného poukazující na významné nesrovnalosti mezi protokolem o hlavním líčení ze dne 2. 10. 2023 a skutečným průběhem dokazování před krajským soudem. Ze zvukového záznamu z uvedeného hlavního líčení totiž zjistil, že rozsah vytýkaného nesouladu zejména v případě výslechu svědků K. a P. je natolik významný, že koliduje s ustanovením § 55b odst. 3 tr. ř. Uvedené ustanovení zákona upravuje postup při protokolaci v řízení před soudem s tím, že výpovědi osob, které již byly vyslechnuty, se do protokolu o hlavním líčení nebo o veřejném zasedání zapisují jen potud, pokud obsahují odchylky nebo dodatky k dřívějším výpovědím nebo vysvětlením. Důsledný postup dle zmíněného ustanovení zákona má pak zásadní význam z hlediska zachování podmínek § 220 odst. 2 tr. ř., dle kterého smí soud při svém rozhodnutí přihlížet jen ke skutečnostem, které byly probrány v hlavním líčení, a opírat se o důkazy, které strany předložily a provedly, případně které sám doplnil. Pokud se tedy v hlavním líčení nebo veřejném zasedání výpovědi osob, které již byly dříve vyslechnuty, neodchylují od svých dřívějších výpovědí nebo vysvětlení a neobsahují ani žádné dodatky, je možno zaprotokolovat např. „…vypovídá shodně jako na č.l.…“. Tento postup je však možno použít, když skutečně jde o shodnou výpověď s výpovědí dřívější anebo po novelizaci provedené zákonem č. 283/2004 Sb. s vysvětlením (*Trestní řád, 7. vydání, 2013, s. 642-651: P. Šámal*). Pokud uvedená podmínka splněna není, je třeba postupovat ve smyslu § 211 odst. 3 tr. ř.

13. Dne 2. 10. 2023 vypovídal před krajským soudem svědek Pavel P. Ačkoliv svědek oproti své podrobné výpovědi v přípravném řízení vypovídal v hlavním líčení poměrně kuse a obecně, po šesti minutách jeho výpovědi předseda senátu sdělil, že svědek vypovídá shodně jako v přípravném řízení, v němž však výslech svědka trval více než dvě hodiny. A pokud soud prvního stupně v bodě 12. odůvodnění svého rozhodnutí uvádí, že dle svědka P. chtěl obžalovaný z B. udělat „bílého koně“, pak o této skutečnosti se svědek P. v hlavním líčení vůbec nezmínil, což platí i pro tvrzení, že obžalovaný byl s B. v Polsku nakupovat naftu. Tyto informace sděloval svědek P. pouze v přípravném řízení, stejně jako řadu dalších skutečností. A jelikož krajský soud s ohledem na odlišnost výpovědí svědka v přípravném řízení a v hlavním líčení nepostupoval podle § 211 odst. 3 tr. ř., nemohl z výpovědi svědka z přípravného řízení, která nebyla součástí procesu dokazování v hlavním líčení, nijak vycházet.

14. Stejnou vadu řízení jako v případě svědka P. odvolací soud spatřuje i ohledně způsobu výslechu a následné protokolace výpovědi svědka Zdeňka K. Svědek vypovídal v hlavním líčení rovněž dne 2. 10. 2023, přičemž spontánní část jeho výpovědi trvala okolo 7 minut, načež je v protokolu o hlavním líčení uvedeno, že svědek vypovídá shodně jako v přípravném řízení na č. l. 473-486, kde však jeho výpověď trvala 5,5 hodin, z čehož logicky vyplývá, že svědek v hlavním líčení zjevně nemohl ani v podstatných bodech vypovídat shodně jako v přípravném řízení, kde podal nesrovnatelně více daleko konkrétnějších informací, které tak v hlavním líčení nebyly předmětem dokazování a nemohly tudíž ani sloužit jako podklad pro konečné rozhodnutí o vině obžalovaného.

15. Z protokolu o hlavním líčení konaném dne 2. 10. 2023 odvolací soud dále zjistil, že obžalovaný byl konfrontován s informacemi plynoucími z odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu realizovaného ve dnech 27. 4. 2012, 14. 5. 2012, 15. 5. 2012 a 14. 6. 2012. Z protokolů o hlavních líčeních, jakož i z výčtu důkazů uvedených v bodě 9. odůvodnění napadeného rozsudku, však vyplývá, že příslušné záznamy nebyly, jakožto věcné důkazy, v podobě vlastních nahrávek v hlavním líčení vůbec provedeny. V této souvislosti vrchní soud připomíná, že za souhlasu stran lze samozřejmě vycházet

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Jakobová.

i z písemných přepisů těchto odposlechů, ale teprve poté, co byly tyto důkazy v podobě vlastních nahrávek na příslušném datovém nosiči v hlavním líčení provedeny buďto jejich skutečným přehráním, anebo jejich předložením postupem podle § 213 odst. 1 tr. ř. Souhrn uvedených závažných nedostatků v procesním postupu soudu prvního stupně byl již sám o sobě důvodem pro zrušení napadeného rozsudku.

16. K vadě spočívající v nejasnosti a neúplnosti skutkových zjištění dále významným způsobem přispěla faktická nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Na tomto místě lze pak z obecného hlediska připomenout, že ustanovení § 2 odst. 5 věta první tr. ř. ukládá orgánům činným v trestním řízení postupovat tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Dle ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. mají tyto orgány hodnotit důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu. Uplatnění této zásady je neoddělitelně spjato s požadavkem transparentnosti rozhodování, spočívajícím v povinnosti důkazní postup vyčerpávajícím způsobem popsat a logicky i věcně přesvědčivým způsobem odůvodnit (viz např. nálezy Ústavního soudu, sp. zn. III. ÚS 464/99, IV. ÚS 219/03, I. ÚS 455/05, I. ÚS 910/07). Z odůvodnění rozhodnutí přitom musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry soudu na straně druhé (viz např. nález pod sp. zn. IV. ÚS 564/02). Uvedené požadavky vtělil zákonodárce do soustavy nároků kladených na odůvodnění rozsudku (§ 125 tr. ř.). Náležité odůvodnění rozsudku má význam zejména pro subjekty zúčastnění v trestním řízení, pro něž je zásadní znát nejen, jak soud rozhodl o podané obžalobě, ale i důvody takového rozhodnutí, přičemž těžiště přesvědčivosti rozsudku je právě v jeho odůvodnění.

17. Dle skutkových závěrů soudu prvního stupně vyjádřených ve výroku o vině a dále popsaných v bodě 15. odůvodnění napadeného rozhodnutí se obžalovaný měl trestné činnosti dopouštět po dobu okolo tři čtvrtě roku celou řadou dílčích činností podporujících protiprávní jednání hlavních pachatelů. V bodě 12. odůvodnění napadeného rozsudku soud prvního stupně uvádí, že obhajoba obžalovaného je vyvrácena v zásadě třemi významnými důkazy v podobě výpovědí svědků P., B. a K. Pokud odvolací soud odhlédne od výše popsaných procesních vad limitujících použití výpovědí svědků P. a K. z přípravného řízení, je i tak z logiky věci zřejmé, že takto významným důkazům, na kterých je postaven závěr o vině obžalovaného spočívající v řadě dílčích činností popsaných ve skutkové větě, bude nalézacím soudem věnována odpovídající pozornost. Krajský soud však bohužel informace, které měly vyplývat z těchto důkazů, vtělil v bodu 12. do pouhých pěti krátkých vět s tím, že dle svědka P. chtěl obžalovaný z B. udělat „bílého koně“, obžalovaný a B. spolu byli v Polsku za účelem nákupu nafty, svědek P. pro B. zprostředkoval nákup nějaké firmy, což potvrdil svědek B. a dle svědka K. obžalovaný vše organizoval s K.

18. Z odůvodnění napadeného rozsudku tak nelze zjistit, z jakého konkrétního důkazu pro nalézací soud vyplynuly informace o tom, že:

- obžalovaný po předchozí domluvě s Petrem K. předestřel Zdeňku K. možnost výdělku prostřednictvím krácení DPH a spotřební daně při dovozu minerálních olejů a jejich následném prodeji v tuzemsku,

- následně sjednal schůzku Petra K. a Zdeňka K. v přesně nezjištěném období podzimu 2011 ve Frýdku-Místku, kde spolu všichni jmenovaní projednali podmínky, za nichž by bylo možné ve věci postupovat,

- následně poté, co Zdeněk K. sdělil, že bude minerální olej dále distribuovat, ovšem za podmínky, že ho do jeho společnosti bude dodávat tuzemská společnost, po poradě s Petrem K. Jaroslav A. navrhl na tuto pozici prakticky bílého koně Radovana

B., o němž věděl, že má o snadný výdělek zájem, věc s ním projednal a zajistil jeho účast na schůzce v Opavě, která se konala v přesně nezjištěný den podzimu 2011 a jíž se účastnili mimo A. a B. i K. a K. a kde si domluvili detaily zapojení Radovana B., následně B. s K. doprovázel dne 14. 11. 2011 do Prostějova, kde byl proveden převod obchodního podílu obchodní korporace CHATHOUSE na Radovana B., a to za účelem dalšího obchodování na pozici ztraceného obchodníka, dále Jaroslav A. pro potřeby obchodování doprovázel Zdeňka K. a Radovana B. do Polska, kde v bance ING B. za společnost CHATHOUSE a K. za společnost KATOS založili bankovní účty, k nimž obdrželi tokeny pro jejich ovládání prostřednictvím internetu, načež nejméně token od společnosti CHATHOUSE s.r.o. A. spolu s K. předali Petru K., účastnil se jednání na stáčišti v Mostkovicích, nejméně občasnou dopravou obsluhy stáčiště a účetní obchodní korporace KATOS Jany M. se podílel na zajištění chodu stáčiště i celého obchodu, zajišťoval komunikaci Zdeňka K. s Petrem K., předával peněžní odměny Radovanu B. a dále dojednával zřízení nového obchodu spočívajícího v dovozu minerálních olejů ze SRN, když se se Zdeňkem K. účastnil jednání o pronájmu a chodu stáčiště v Praze - Letňanech, a to za účelem zajištění hladkého chodu celého plánovaného obchodu.

19. Nepřezkoumatelným se dále jeví závěr krajského soudu zmíněný v bodě 4. odůvodnění napadeného rozhodnutí, že výpověď svědka P. potvrdil svědek B., neboť z tohoto kusého sdělení není zřejmé, zda je tím myšlena výpověď svědka P. z přípravného řízení, která ale v hlavním líčení nezazněla, anebo výpověď svědka P. z hlavního líčení, kde však svědek např. tvrdil, že neví, jakou roli v celé věci sehrál obžalovaný. Z více než stručného odůvodnění napadeného rozsudku se pak lze opravdu pouze domnívat, jakou výpověď svědka B. považuje krajský soud za souladnou s výpovědí svědka P., natož aby bylo podrobněji vysvětleno, v čem konkrétně tyto výpovědi souzní. V hlavním líčení svědek B. např. tvrdil, že mu obžalovaný žádné pokyny nedával a nepamatuje si, že by obžalovaný něco organizoval nebo řídil. V bodě 13. odůvodnění napadeného rozsudku krajský soud označuje výpovědi svědků za logické s tím, že obsahují informace, které odpovídají době, která od spáchání trestné činnosti uplynula opět bez toho, aby specifikoval, které z různých výpovědí svědků takto hodnotí. Lze tedy již na tomto místě konstatovat, že způsob, jakým krajský soud přistoupil k odůvodnění napadeného rozhodnutí, se ani neblíží standardům stanoveným zákonem v ustanovení § 125 odst. 1 tr. ř., což platí jak pro výrok o vině, tak i pro výrok o trestu.

20. V odůvodnění napadeného rozsudku rovněž zcela absentují úvahy nalézacího soudu ohledně stanovení rozsahu projednávané trestné činnosti. V úvodní části popisu skutku je uvedeno, že se obžalovaný na trestné činnosti podílel v době od podzimu 2011 nejméně do 12. 7. 2012, avšak níže je v bodě 1) doba páchání trestné činnosti hlavních pachatelů stanovena na období od 16. 2. 2012 do 2. 10. 2012 a v bodě 2) na období od 18. 6. 2012 do 2. 10. 2012, přičemž obžalovanému je přičítán podíl na zkrácení spotřební daně a DPH i za obě tato období. V závěru popisu skutkových zjištění je sice poznámka, že se obžalovaný na trestné činnosti účastnil i v době, kdy již pobýval ve výkonu trestu odnětí svobody, tzn. i po 12. 7. 2012, avšak krajský soud nijak nevysvětlil, jakým konkrétním způsobem se měl obžalovaný ve výkonu trestu na trestné činnosti podílet, resp. z jakého důvodu je mu přičítána i tato část trestné činnosti. V této souvislosti vrchní soud jen poznamenává, že pouze v přípravném řízení měl svědek K. uvést, že obžalovaný věděl o dále probíhajícím obchodu, neboť z něj měl provize, které svědek posílal milenkám obžalovaného. V přípravném řízení bylo zjištěno, že dne 31. 8. 2012 byla z účtu společnosti Katos poukázána na účet Danuše Ch. částka 100 000 Kč (č. l. 517). Svědkyně Ch. v přípravném řízení odmítla k této skutečnosti vypovídat s tím, že v minulosti byla intimní přítelkyní obžalovaného a dosud k němu má vztah. Touto skutečností se však krajský

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Jakobová.

v hlavním líčení nijak nezabýval a obžalovaného ani svědka K. k této informaci nevyslechnul.

21. Vrchnímu soudu tedy nezbývá, než označit postup nalézacího soudu jak ohledně provádění důkazů v hlavním líčení, tak i ve vztahu k odůvodnění napadeného rozhodnutí za zcela povrchní a nedostatečný.

22. Vzhledem k tomu, že napadený rozsudek zatížený výše popsanými vadami nemohl v přezkumném řízení obstát, nezbylo vrchnímu soudu, než-li jej z podnětu odvolání obžalovaného podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c) zrušit a za splnění podmínek § 259 odst. 1 tr. ř. věc vrátit soudu prvního stupně.

23. V dalším řízení krajský soud tedy znovu vyslechne svědky K. a P., přičemž bude postupovat důsledně ve smyslu § 55b odst. 3 tr. ř., případně podle § 211 odst. 3 tr. ř. Podkladem pro své rozhodnutí pro kompletně provedeném dokazování učiní podle § 220 odst. 2 tr. ř. pouze skutečnosti a důkazy, které byly probrány a provedeny v hlavním líčení. Provedené dokazování také zaměří na jasné vymezení doby, po kterou měla být trestná činnost obžalovaným páchána, což bude mít své důsledky i pro objektivní stanovení rozsahu zkrácené spotřební daně a DPH, k němuž jeho jednání mělo přispět, a to pochopitelně pouze v situaci, bude-li i nadále přicházet v úvahu výrok o vině obžalovaného vytýkaným jednáním. K prověření výpovědi svědka K. krajský soud dále předvolá svědkyni Danuši Ch., přičemž je třeba důkladně posoudit, zda jsou u ní dány zákonné důvody pro odepření výpovědi či nikoli. K otázce převodu částky 100 000 Kč na účet svědkyně by se měl vyjádřit rovněž obžalovaný a dále svědek K. Pro účely odpovídajícího posouzení míry případného zapojení obžalovaného do souboru činností popsaných v podané obžalobě v návaznosti na jím uplatněnou obhajobu se dále jeví nezbytným bližší vyhodnocení osoby svědka B., jehož účast na obchodech s minerálními oleji měl obžalovaný zajistit, z hlediska schopnosti této osoby vykonávat elementární funkce statutárního orgánu obchodní společnosti CHATHOUSE. A právě k této otázce se v přípravném řízení vyjadřovala např. i svědkyně D., byť krajský soud v bodě 8. odůvodnění napadeného rozsudku uvádí, že svědkyně ve věci nic podstatného neuvedla. Zákonu odpovídajícím způsobem budou provedeny i důkazy pořízené postupem podle § 88 tr. ř. Z kusého odůvodnění napadeného rozsudku prozatím nelze zjistit, jaký význam přikládá nalézací soud právě informacím plynoucím z odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu realizovaného v přípravném řízení, se kterými obžalovaného konfrontoval. Po komplexně provedeném dokazování pak soud prvního stupně své skutkové a právní závěry podrobným a transparentním způsobem vyloží v odůvodnění rozhodnutí tak, aby splňovalo kritéria stanovená v § 125 odst. 1 tr. ř., přičemž bude reagovat i na námitky obžalovaného uplatněné v podaném odvolání, jak ohledně výroku o vině, tak i ve vztahu k výroku o případně uloženém trestu, uzná-li obžalovaného opět vinným vytýkanou trestnou činností.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Olomouc 14. února 2024

JUDr. Libor Losa v. r.
předseda senátu

Mgr. Petr Jirsa v. r.
vypracoval

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Jakobová.